

İlkokullarda Yaşanan Sorunların Okul Müdürlerinin Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Dilek Yener*
Hüseyin Taşar**

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, ilkokullarda yaşanan yönetsel sorunları okul müdürlerinin görüşleri temelinde ortaya koymak ve çözüm önerileri geliştirmektir. Bu araştırmada bir olgu ya da konuya yönelik anlamların nasıl inşa edildiği, ilkokul müdürlerinin sorunları nasıl anlamlandırdıkları nitel araştırma modeline dayalı olgubilim deseni ile ortaya çıkarılmış ve yorumlanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak uzman görüşlerine ve ilgili alan yazına başvurularak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Adıyaman ilinde yapılan çalışma için ilgili kurumlardan araştırma uygulama izinleri alınmış ve 22 ilkokul müdürü ile 2022-2023 eğitim öğretim yılında gönüllülük esasına dayalı olarak yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiş ve her soru için uzman eşliğinde kategoriler ve alt kategoriler oluşturularak ortak kodlar elde edilmiştir. Verilerin modellemesinde Nvivo programı kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda; ilkokul müdürlerinin görüşleri çerçevesinde ilkokullarda yaşanan sorunların veliler, öğretmenler, destek personeli, branş öğretmenleri, eğitim bölgesi, mevzuat ve üst birimlerle iletişim, dış paydaşlar ve maddi yetersizliklerle ilgili sorunlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul müdürü, Sorun, Yönetici, Öğretmen, Veli, Destek Personeli.

* Mail: dilek_02_15@hotmail.com ORCID: 0009-0005-3291-9286 Milli Eğitim Bakanlığı Adıyaman

** Mail: htasar@adiyaman.edu.tr ORCID: 0000-0001-9563-0440 Adıyaman Üniversitesi

Abstract

The main purpose of this research is to reveal the administrative problems experienced in primary schools on the basis of the opinions of school principals and to develop solution suggestions. In this research, how meanings are constructed for a phenomenon or subject and how primary school principals make sense of the problems are revealed and interpreted with a phenomenological design based on qualitative research model. In the study, a semi-structured interview form prepared by referring to expert opinions and related literature was used as a data collection tool. For the study conducted in Adıyaman province, research application permissions were obtained from the relevant institutions and face-to-face interviews were conducted with 22 primary school principals on a voluntary basis in the 2022-2023 academic year. The data obtained were analysed using content analysis technique and common codes were obtained by creating categories and subcategories for each question with the help of experts. Nvivo programme was used in modelling the data. In line with the findings obtained from the research; it was concluded that the problems experienced in primary schools within the framework of the opinions of primary school principals are problems related to parents, teachers, support staff, branch teachers, education region, legislation and bureaucratic communication, external stakeholders and financial inadequacies.

Keywords: Primary school principal, Problem, Administrator, Teacher, Parent, Support Staff.

Giriş

Okul, toplumların eğitim kavramı ve öğretim hizmetiyle özdeşleştirdiği yapı, eğitim sisteminin en işlevsel parçası ve üretimin amaçlı somut örgütlenmesi olarak belirlenmiştir (Açıkalın, 1998: 1). Okulların en önemli özelliği, onu diğer sektörlerden ayıran tarafı; toplumsal gelişimi ve belirlenen değerleri insanda donatmasıyla eğitimin temel ayağını oluşturmasıdır. Okullarda değişimi sağlayarak verim alabilmek ve okulları toplumun ihtiyaç duyduklarını karşılayabilir güce getirmek, yeni plan, politika ve performansların geliştirilmesi ile mümkün olur (Cafoğlu, 1996: 109). Geliştirilen plan, politika ve performanslarda okul yönetiminin üstlendiği rol ise okulu hedeflerine uygun olarak yaşatmaktır (Bursalıoğlu, 2013).

Yönetim; amaçlar doğrultusunda bir okuldaki etkinlikleri planlama, örgütleme, herkesi işe katarak yürütme ve denetleme çalışmalarıdır. Yönetme ise gerçekleştirilen yönetim işinde gerekli erk sahibi ve program dâhilinde çalışmaları istenildiği şekilde uygulama işlemidir. Bir örgütün işgörenlerini yönetmekle görevlendirdiği kişi, erk sahibi yöneticidir (Celep, 2004).

Okul kültüründe insanın varlığı eğitim-öğretim ortamlarını zenginleştirdiği gibi sorunları da doğurur. Bursalıoğlu (2013) eğitim-öğretim kurumu olan okullarda sorun oluşturabilecek öğeleri; okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler, memurlar, diğer personel, veli, baskı grupları ve liderleri, yönetim yapısı, iş piyasası ve merkez örgütü olarak sınıflandırır. Okulların birincil idarecileri olan okul müdürlerinin okulu yönetme sürecinde karşılaştıkları bu problemler okul müdürünün yetki, görev ve sorumlukları ile de paraleldir (Demir, 2016). Bu paralellik ilkokullarda oluşan sorunların en iyi gözlemcisi olarak okulun müdürünü sorunların ve çözümlerin odağı yapar. Okul örgütünde meydana gelecek sorunlar her müdürün yöneticilik yeteneği kadar önemli olur. Okullarda yaşanan sorunların çözülmesinde en önemli konu sorunların doğru tespit edilebilmesidir. Sorunların iyi bir şekilde analiz edilmesi çözüm yollarında kolaylık sağlayacaktır.

Çınkır (2010)'a göre, okul müdürlerinin karşılaştığı öncelikli sorunlar arasında okulun mali işleri ile genel ve idari hizmetlerin yönetimine ilişkin sorunlar yer almaktadır. Bunu üçüncü sırada okulun dış paydaşlarının oluşturduğu sorunlar, dördüncü sırada personelin iş üretme hizmetlerinde yaşanan sorunlar, beşinci sırada öğrenci akademik ve yasal sorumlulukları ile ilgili yaşanan sorunlar izlemektedir.

Temel eğitim, sonraki eğitim kademelerinin müfredat veya okul hedeflerine ulaşmada büyük önem taşımaktadır. Temel eğitimde yaşanan sorunlar orta öğretim çıktıları da etkilemektedir. İlköğretimden yükseköğretime kadar eğitimin bütün eğitim kademelerinde istenilen düzeyde verimin alınabilmesi için temel eğitimin nitelikli çıktılar vermesi büyük önem arz etmektedir. Temel eğitimde mevcut olan sorunların boyutları ve çözüm önerileri bağlamında; bu sorunlarla iç içe olan okul müdürlerinin görüşleri anlamlı görünmektedir. İlkokullarda yaşanan sorunların, birinci derecede muhatabı olan okul müdürlerinin görüşleri temelinde ele alınması ve çözüm önerileri geliştirilmesi bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmanın temel amacı, ilkokullarda yaşanan sorunların okul müdürlerinin görüşleri temelinde incelemek ve çözüm önerileri geliştirmektir. Araştırmaya ilişkin problemler şu şekilde yapılandırılmıştır:

- İlkokul müdürlerinin en fazla zorlandığı sorunlar nelerdir? Varsa bu sorunlara çözüm önerileri nelerdir?
- İlkokul müdürlerinin öğrenci velilerinden kaynaklanan sorunlar hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- İlkokul müdürlerinin personellerden kaynaklanan sorunlar hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- İlkokul müdürlerinin eğitim bölgesinden kaynaklı sorun yaşanma durumları hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- İlkokul müdürlerinin maddi yetersizlikten dolayı sorun yaşanması durumuna ilişkin düşünceleri nelerdir?
- İlkokul müdürlerinin dış paydaşlardan dolayı sorun yaşanması durumuna ilişkin düşünceleri nelerdir?
- İlkokul müdürlerinin mevzuat ve bürokratik iletişimden dolayı sorun yaşanması durumuna ilişkin düşünceleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışmada bir olgu ya da konuya yönelik anlamların nasıl inşa edildiği, ilkokul müdürlerinin sorunları nasıl anlamlandırdıkları nitel araştırma modeline dayalı olgu bilim deseni ile ortaya çıkarılmış ve yorumlanmıştır. Olgu bilim, farkında olduğumuz ancak bir etkiyle derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa ulaştığımız, sahip olduğumuzu bilmediğimiz olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Olgubilimin temelinde insan davranışını kişinin söylediklerinden anlamak, onu yorumlamak ve aynı zamanda yorumların tamamen objektif olamayacağını kabul etme gereği yatmaktadır. Olgubilimde yaşanmışlık önemlidir, insanların yaşanmışlıklarının ortaya çıkardığı anlamlara dayanır (Saban ve Ersoy, 2016). Olgu Bilim’de insanların ilgili olguyu nasıl tanımladıkları, özümsemesine, bu konuda neler hissettiklerine, neler dile getirdiklerine, nasıl anımsadıklarına odaklanılır (Patton, 2014). Yin (2016) ise olgubilimin yaşanan deneyimlerin ifade edilmesini ve yorumlanmasını, analizlerinin yapılmasını vurgulayan olgular ve alt kodlar olarak bilime önem verdiğini vurgular.

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışmanın çalışma grubu 2022-2023 eğitim öğretim yılında Adıyaman ilinde görev yapan 22 ilkokul müdürü oluşturmaktadır. Örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme (convenience sampling) ile belirlenen 22 ilkokul müdürü görüşmeye katılmıştır. Ayrıca çalışma grubunun belirlenmesinde Adıyaman ilinin farklı ilçelerinde görev yapmaları da dikkate alınan ölçütlerdendir. Çalışma grubunun katılımcıları M1, M2, M3... şeklinde kodlanmıştır.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

İlkokul müdürlerinin, ilkokullarda yaşanan sorunlar hakkında görüşleri çerçevesinde değerlendirmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veriler toplanmıştır. Görüşme formunun oluşturulması sürecinde araştırmacı tarafından yapılan alan yazın tarama sonucunda soru maddeleri oluşturulmuştur. Bu sorular sınıf eğitimi ve eğitim yönetimi anabilim dalından 2 uzmanın görüşüne sunulmuş, istenilen düzeltmeler yapılarak 5 ilkokul müdürüne uygulanmıştır. Yapılan pilot uygulamanın değerlendirilmesi sonucunda 3 madde çıkarılarak diğer maddeler yeniden yapılandırılmış ve görüşme formu uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Görüşme formunda katılımcıların demagojik durumlarını belirleyen sorulara ilave araştırmanın alt amaçlarına yönelik 7 soru bulunmaktadır.

Görüşmelere başlanmadan önce katılımcılara araştırmaya katılmanın gönüllülük esasına bağlı olduğu, görüşme sürecinde ses ve video kaydı alınacağı, kayıtlara yalnızca araştırmacı tarafından ulaşılabileceği, kimlik bilgilerin gizli tutulacağı ve görüşme esnasındaki cevaplarının yalnızca araştırma bulgularında yer verileceği, KVKK (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu) kapsamında araştırmacının sorumluluğu üstlendiği hususunda bilgilendirme yapılmıştır. 22 ilkokul müdürünün her biriyle yapılan görüşmeler 15-25 dakika sürmüştür. Tüm görüşmeler tamamlandıktan sonra görüşmeler araştırmacı tarafından, katılımcı adları M 1, M2... şeklinde kodlanarak kayıt edilen görüşmeler araştırmacı tarafından deşifre edilmiş ve görüşme dökümü oluşturulmuştur.

Araştırmayı yapmak için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile ilkokul müdürlerinden toplanan görüşme dökümleri içerik analizi tekniği kullanılarak incelenmiştir. İçerik analizi sonucunda literatür taraması ve uzman desteği ile olgular için tema ve alt kodlar oluşturulmuştur. Bu kapsamda oluşturulan tema ve alt kodlar görüşmeden elde edilen verilerle desteklenerek yorumlanmıştır. Analizler NVivo programı kullanılarak yapılmıştır. NVivo programına aktarılan verilerin modellenmesinde yer alan frekans değerleri katılımcı sayısı olarak değil, katılımcı görüşleri sayısı baz alınarak verilmiştir.

Bulgular

İlkokullarda En Çok Zorlanılan Sorunlara İlişkin Bulgular

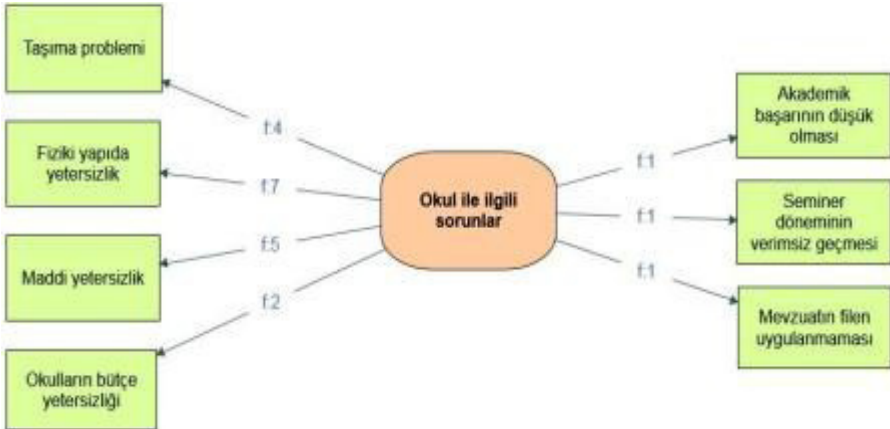
Araştırmaya katılan ilkokul müdürleri “İlkokulda yaşanan sorunlar nelerdir? Varsa çözüm önerileriniz nelerdir? Sorusuna verdikleri cevapların analiz sonuçları Şekil 1, Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4, Şekil 5 ve Şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 1. Araştırmaya katılan ilkokul müdürleri “İlkokulda en fazla zorlandığınız sorunlar”

Araştırmanın “ilkokullarda en çok zorlanılan sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular; okul ile ilgili sorunlar, veliler ile ilgili sorunlar, öğrenciler ile ilgili sorunlar ve personel ile ilgili sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

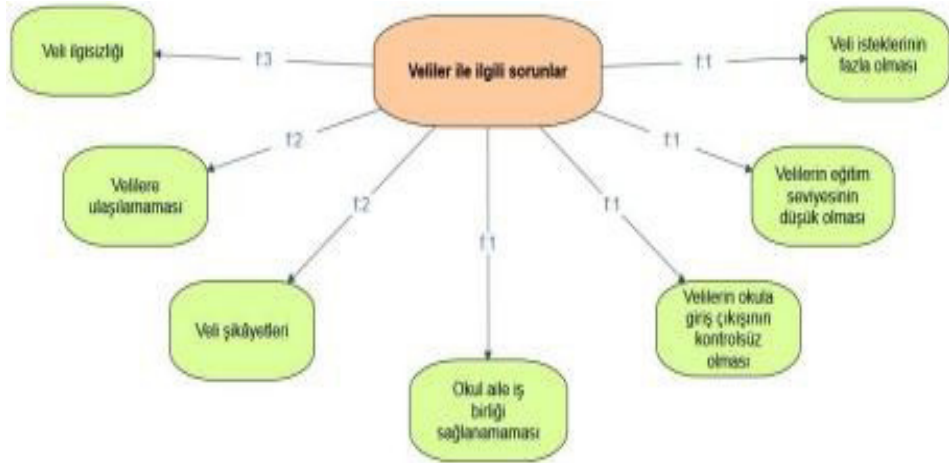
M1, okul ile ilgili yaşanan sorunu “en büyük sorunlarımdan birisi düşünüyorum işte duvara şunu yaptırayım duvara bunu yazayım ya da ondan sonra dışarıda kamera kırılmış rüzgârdan çarpılmış dökülmüş bakım tamirat işlerinde bu tamiratı yapacak eleman bulmada sıkıntı yaşıyoruz” şeklinde belirtirken M3, “Çevre düzenlemesi ve bahçe kapısı ve bahçe düzeni ve sosyal olarak etkinlikler yapabileceği alan oluşması.” şeklinde belirtmiştir. M4, veliler ile ilgili sorunu çözümünü beraber “Akademik başarıyı okul öğretmen aile iş birliği ile öğrencilerimizi sıkıştırmalıyız.” şeklinde belirtmiştir. M5, personelle ilgili sorunu “Öğretmenler yeni çalışmalar yapmakta ve projeler yapmakta isteksiz.” şeklinde belirtmiştir.

Şekil 2. Okul ile ilgili sorunlar

Araştırmanın “okul ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 2’de gösterildiği şekliyle “fiziki yapıda yetersizlik (f:7), maddi yetersizlik (f:5), taşıma problemi (f:4), okullarda bütçe yetersizliği (f:2), mevzuatın fiilen uygulanmaması (f:1), seminer döneminin verimsiz geçmesi (f:1) ve akademik başarının düşük olması (f:1)” şeklindedir.

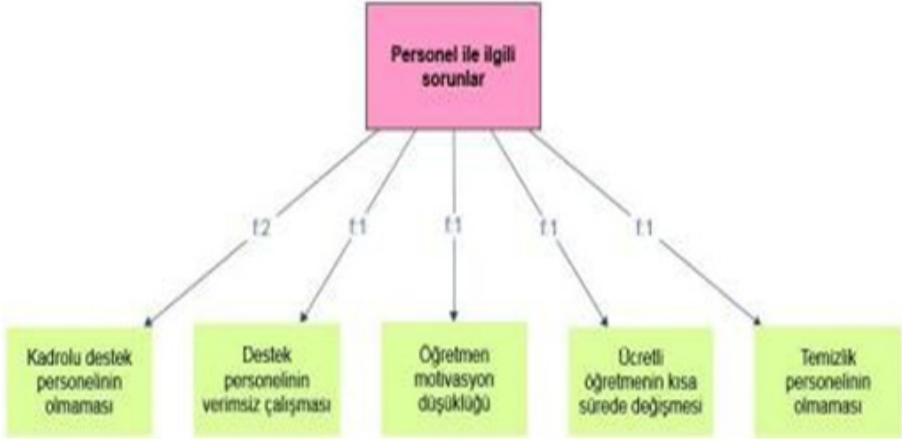
M5, fiziki yapıdaki eksiklikleri “Prefabrik binada eğitim görüyor oluşumuz.” sözleriyle belirtmiştir. M6, okulun maddi sorunları ile ilgili görüşünü “Okul aile birliği anlamında Yapmak istediğin işleri yapamıyorsun karşına engeller çıkıyor maddi olarak her şeyi düşünmek zorunda kalıyorsun. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü de ekstra şeyleri fazla karşılamıyor, genel olarak telefon yakacak elektrik gibi şeyleri karşılıyor ama okulun ihtiyacı olan bir sürü kalem çıkıyor, acil çözülmesi gereken şeyler çıkıyor, bunlar için ekstradan bir kaynak ayrılrsa iyi olur.” şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca mevzuatın fiilen uygulanmamasını “Zaman zaman bürokratik işlemlere takılıyoruz. Hızlı çözüm sağlayamıyoruz. Bazen bürokrasi yerine hızlı çözssek daha iyi olabilir.” şeklinde belirterek bürokrasinin işletilmesindeki sorunu dile getirmiştir. M10 maddi sorunlara çözüme dönük “Bütçenin okul odaklı bütçe olması lazım. Tutup da bir havuza atılmamalı, o okula böyle bu okula böyle değil öğrenci sayısına göre okulun büyüklüğüne metrekaresine göre ki zaten bellidir, öğrencinin masrafı ona göre okula gönderilebilir” görüşüyle ifade etmiştir.

Şekil 3. Veliler ile ilgili sorunlar

Araştırmanın “veli ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular Şekil 3’te gösterilerek, “veli ilgisizliği (f:3), velilere ulaşamaması (f:2), veli şikâyetleri (f:2), okul- aile iş birliği sağlanamaması (f:1), velilerin okula giriş çıkışının kontrolsüz olması (f:1), velilerin eğitim seviyesinin düşük olması (f:1) ve veli isteklerinin fazla olması (f:1)” şeklindedir.

M7, velilerin ile sorunları “Velilerin ilgisi az. Başarı az bu da okul başarısını düşürüyor. Veliler ile irtibat az olduğu için sorun.” şeklinde ifade etmiştir. M9, veliler ile yaşadığı sorun olarak “Veliler ilgisiz” diyerek sorunu belirtmiştir. M11 de veliler ile yaşanan sorunlara “Veli desteği sorun” diye tespitte bulunmuştur.

Şekil 4. Personel ile ilgili sorunlar

Araştırmanın “personel ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 4’te “kadrolu destek personelinin olmaması (f:2), destek personelinin verimsiz çalışması (f:1), öğretmen motivasyon düşüklüğü (f:1), ücretli öğretmenlerin kısa sürede değişmesi (f:1) ve temizlik personelinin olmaması (f:1)” şeklinde gösterilmiştir.

M11, personel ile ilgili yaşanan sorunları “yapacağı işlerde yetersiz” olarak değerlendirmiştir. M12, “sürekli destek personelimizin olmaması” personelle olan sorun olarak değerlendirmiştir.

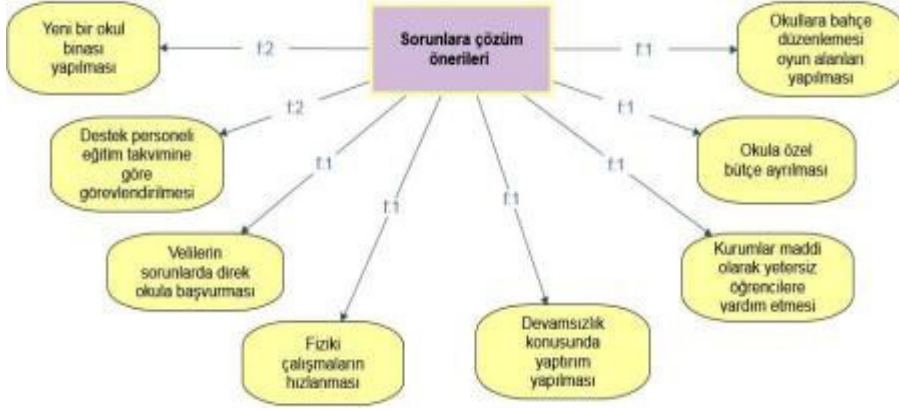

Şekil 5. Öğrenciler ile ilgili sorunlar

Araştırmanın “öğrenciler ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 5’te gösterildiği gibi “öğrencilerde sosyalleşme sorunu (f:1), öğrenci sayısı fazlalığı (f:3), devamsızlık (f:2) ve akranların olumsuz örnek olması (f:1)” şeklindedir.

Öğrenci sayısının fazlalığını M6, “Okul çok kalabalık sınıflar çok kalabalık.” şeklinde belirtmiştir. M20, öğrencilerdeki sosyalleşme sorununu “Çocuklarda sosyalleşme konusunda, değerler eğitimi konusunda çok büyük sıkıntılar oluştu. Çocuklar çok

bireysel çok bencilleşti.” şeklinde belirtmiştir. Öğrenci devamsızlığı konusunda görüş belirten M19’un yanıtı aşağıda verilmiştir. “Bölgede dağınık yerleşme var. Kimi aileler parçalanmış. Bölünmüş aileler var ve bu aileler çocuğunun okula devamlılığını sağlamak için çaba göstermiyor. Bu nedenle öğrenci devamsızlığını yaşıyoruz.” M12 öğrenci devamsızlığını gerekçelendirerek belirtmiştir. “Öğrencilerimizin sosyo- ekonomik düzeyi düşük olmasından dolayı çocukların devam ile ilgili problem yaşıyoruz. Pandeminin bize bıraktığı en büyük problemlerden birisi devamsızlığı alışkanlık haline getiren öğrencilerin bu süreçte daha fazla devamsızlık yapması.”

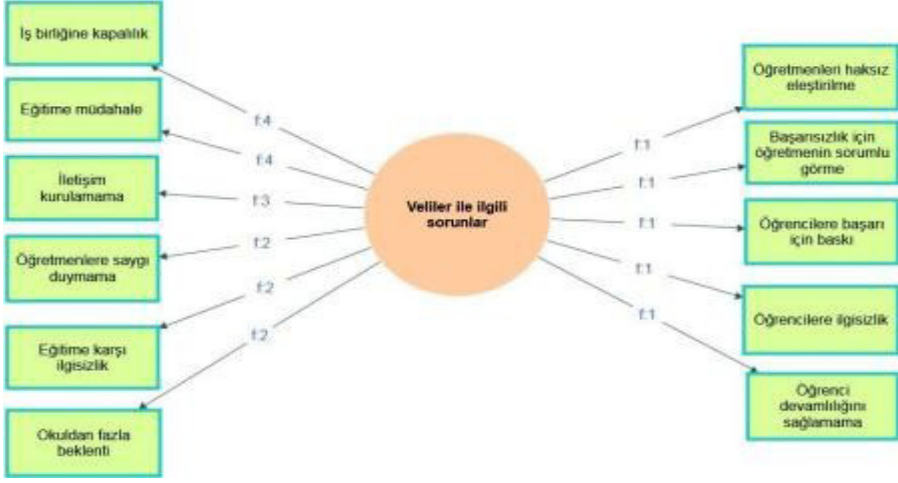
Şekil 6. Sorunlara çözüm önerileri

Şekil 1, Şekil 2, Şekil 3, Şekil 4 ve Şekil 5’te verilmiş olan sorunlara yönelik çözüm önerileri Şekil 6’da verilmiştir. Bu çözüm önerileri yeni bir okul binası yapılması (f:2), destek personelinin takvime göre görevlendirilmesi (f:2), velilerin sorunlarda direk okula başvurması (f:1), fiziki çalışmaların hızlanması (f:1), devamsızlık konusunda yaptırım yapılması (f:1), kurumların maddi olarak yetersiz öğrencilere yardım etmesi (f:1), okula özel bütçe ayrılması (f:1) ve okullara bahçe düzenlemesi oyun alanları yapılması (f:1) şeklindedir.

Katılımcı M3, “Okulların bütçesi olması gerekiyor. Okulların maddiyat açısından daha rahat etmeleri için bu olmalı. Her okula ayrı bütçe ayrılmalı ve okul bu bütçeyi ihtiyaçlarına göre harcanmalı” önerisini getirmiştir.

Velilerle İlgili Sorun Yaşanma Durumuna İlişkin Bulgular

Katılımcı idarecilerin “İlkokulda öğrenci velilerinden kaynaklı sorun yaşanma durumları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna verdiği cevapların analiz sonuçlarına göre sorun yaşanma durumu iki başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar sorun yok ve sorunlar var şeklindedir. Sorun yok diyen müdürler veliler bilinçli olduğundan sorunla karşılaşmadığı (f:4) ve küçük bir okul olduğundan sorunla karşılaşmadığı (f:3) şeklindedir. Veliler ile ilgili yaşanan sorunlar ise Şekil 7’de verilmiştir.

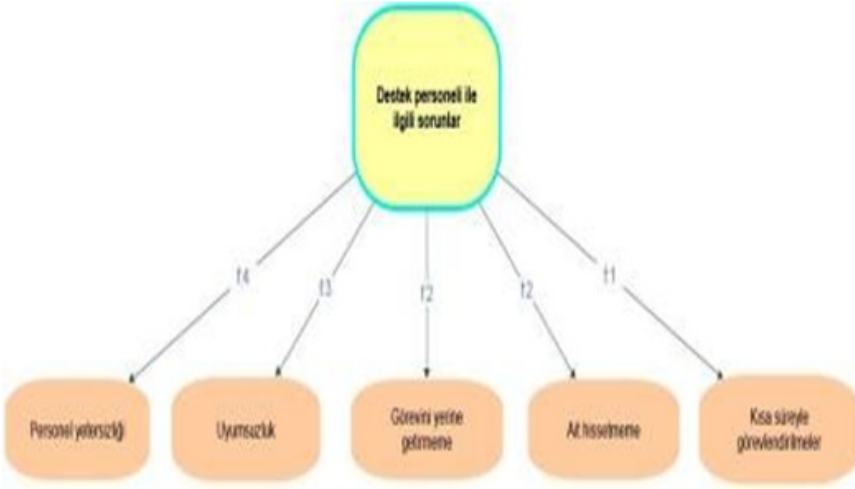
Şekil 7. Veliler ile ilgili sorunlar

Araştırmanın “veli ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 7’de gösterildiği gibi “iş birliğine kapalılık (f:4), eğitime müdahale (f:4), iletişim kurulamama (f:3), öğretmenlere saygı duymama (f:2), eğitime karşı ilgisizlik (f:2), okuldan fazla beklenti (f:2), öğrenci devamlılığını sağlamama (f:1), öğrencilere ilgisizlik (f:1), öğrencilere başarı için baskı (f:1), başarısızlık için öğretmeni sorumlu görme (f:1) ve öğretmeni haksız eleştirme (f:1)” şeklindedir.

Katılımcı M18, velilerin çocuklarının eğitimlerine karşı ilgisiz olduklarını ve velilerle iletişime geçilemediği yönünde görüş bildiren bir katılımcının görüşü aşağıda verilmiştir. “Velilerin kendi eğitim düzeyleri düşük olduğu için çocuklarının eğitimleri çok fazla ilgilenemiyorlar. Öğretmenlerimiz veliyle sürekli iletişim kurma isteğinde ancak velilerle iletişim kurmak pek mümkün değil. İlgili olan velilerde var ama köyde yaşıyor olduklarından özellikle bazı dönemlerde iletişime geçemiyorlar.” Katılımcı M10, velilerle yaşanan sorunları “Ayrıca okul dışında da hep çocuğa bir şey yüklemek heyecanı var. Çocuklar bizde saat 3’te çıkıyor. Çocuklara hemen bir gitar kursu olsun, bale kursu olsun, müzik kursları olsun çocuklarda şöyle bir şey var veliler sürekli bir şeyler yükleme arayışı içinde. Bazen çocuklarla görüştüğümde zaman çocuklarda sıkılma yaşandığına şahit oluyorum. Ben şuna inanıyorum; velinin kendi yaşanmışlıklarını çocuklarına yüklemesi, hepsinin birden çok iyi olmasını istemesi gibi durumlar çocuklarda kaygı oluşturuyor” şeklinde ifade etmiştir. M11, veliler ile ilgili yaşadığı sorunu cevaplarken “Öğrenci velilerinin öğretmenlere ve bizlere istediğimiz seviyede destek sağlayamaması, öğretmen arkadaşlarla beklenen düzeyde iletişim kuramaması öğrencileri akademik başarı açısından yetersiz duruma getirmektedir” şeklinde ifade etmiştir. M13 ise veliler ile yaşadığı sorunları “Yaşları küçük olduğu için sürekli bir takip halindedir. Bilgi almayı çok istiyorlar. Hatta günlük dönütler almak istiyorlar. Bazı ailelerin fazla koruyucu olması; okul bahçesine girmek, müdahale etmek, çocuğun çantasını bırakmak gibi. Daha çok çocuğu özgür bırakamamaları gibi sorunlar yaşıyoruz.” şeklinde ifade etmiştir.

Personel ile İlgili Sorun Yaşanma Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan idarecilerin “İlkokulda personeller ile sorun yaşanma durumları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna cevap olarak verdiği görüşlerin analiz sonuçları Şekil 2’de verilmiştir. Katılımcı görüşlerinden yola çıkarak ilkokul personeli ile ilgili sorun yaşanma durumları “sorun var” ve “sorun yok” olarak iki ana gruba ayrılmıştır. Yaşanan sorunlar destek personeli ile yaşanan sorunlar, öğretmenler ile yaşanan sorunlar ve personelle yaşanan sorunlar olmak üzere üç ana grupta incelenmiştir. Dört katılımcı ilkokul personeliyle sorun olmadığını belirtmiştir. Personel ile ilgili sorun olduğunu ifade eden müdürlerin görüşleri “destek personeli ile yaşanan sorunlar (Şekil 8), öğretmenler ile yaşanan sorunlar (Şekil 9) ve personel ile yaşanan diğer sorunlar (Şekil 10) şeklinde ifade edilmiştir.

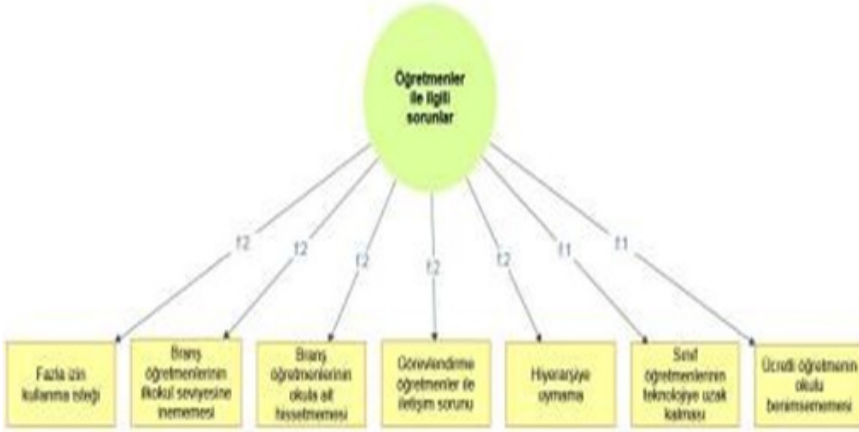

Şekil 8. Destek personeli ile yaşanan sorunlar

Araştırmanın “destek personeli ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular Şekil 8’de “personel yetersizliği (f:4), uyumsuzluk (f:3), görevini yerine getirmeme (f:2), ait hissetmeme (f:2) ve kısa süreyle görevlendirilmek (f:1)” şeklinde belirtilmiştir.

Destek personelinin verilen görevi yerine getirmede zorlandığı ya da verilen görevi yerine getirmediği yönünde görüş bildiren bir katılımcı görüşü aşağıda verilmiştir.

M5, destek personeli ile yaşana sorunlar sorusuna “Yardımcı personel henüz görevde çok yeni TYPÇ kapsamında alınan bir bayan var. Biraz daha bilinçli olmalarını dilerdik. Verilen görevleri yerine getirmede zorlanıyorlar. Bu işe başlarken sanki bu yapacaklarını bilmiyor gibiler.” şeklinde cevap vermiştir. M12, destek personeli ile yaşanan sorunları “Sürekli destek personelimizin olmaması, İŞKUR’dan gelenin de sürekli değişmesinin okula olması gereken aidiyet duygusunun oluşmaması” olarak cevaplamıştır.

Şekil 9. Öğretmenler ile yaşanan sorunlar

Araştırmanın “öğretmenler ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 9’de “fazla izin kullanma isteği (f:2), branş öğretmenlerinin ilkökul seviyesine inememesi (f:2), branş öğretmenlerinin okula ait hissetmemesi (f:2), görevlendirme öğretmenlerle iletişim sorunu (f:2), ücretli öğretmenlerin okulu benimsememesi (f:1), sınıf öğretmenlerinin teknolojiden uzak olması (f:1) ve hiyerarşiye uymama (f:2)” şeklinde tespit edilmiştir.

M19, öğretmenlerin fazla izin kullandıklarını “Öğretmenin eşi doktor. Bu nedenle sık sık rapor alarak derse gelmiyor. Başka bir öğretmen pandemi zamanına özel gebeliğinin yirmi dördüncü haftasında izin hakkını kullanarak okula gelmek istememiştir.” şeklinde ifade etmiştir. Öğretmenlerin izinleri hakkında M22 “Öğretmenler süt izinlerini kullanmak istiyor kullanamıyor, mağdur ediliyor.” şeklinde görüş belirtmiştir. M6, branş öğretmenlerinin ilkökul öğrenci seviyesine inememesini belirtmiştir. “Branş öğretmenlerinin ilkökul seviyesinin inmede zorluklar yaşaması bizim için bir sorundur.” M17 ise branş öğretmenlerinin öğrenci seviyesine inememesini, “Mesela benim okulumda gelen branş öğretmenlerinin hepsi liseden görevlendirme. Onların ilkökulu adaptasyonu biraz sıkıntı oluyor. Daha kapalı oluyorlar. Bunu hep toplantılarda dile getiriyorum. İlkokulun işleyişi ilkökul öğrencisinin beklentisi daha bir farklıdır. Ondan dolayı bir sıkıntı yaşıyoruz. Mesela bazı ana branşlarda biliyorsunuz işte matematik ilköğretim matematik ve lise matematik olarak ayrıldı. İngilizce ve Din kültürü öğretmenleri hala bir kademe seçmemiş durumda. Bundan dolayı biraz sıkıntı yaşıyorum.” şeklinde ifade etmiştir.

Ücretli öğretmenlerin okullardaki durumunu M16 “Okulumuzun kadrolu öğretmeni Adıyaman merkezde görevlendirme. Ücretli öğretmenler her şeyi bilmedikleri için dersime gireyim çıkayım derdinde. Dersler hakkında ayrıca bir şey yapalım, şunu yapalım dediğimizde ya da çocuklara şöyle deyip daha faydalı olalım diyorum anlatıyorum böyle böyle yapalım diyorum hiçbir şey yapmıyor. 2 yıldır aynı ücretli öğretmen giriyor. Edebiyat öğretmeni olması lazım. Hani bunları yapabilirsin yeni yöntemleri kullanabiliriz, eleştirel düşünme alandaki etkinlikleri yapabilirsin, sınıfta uygulayabilirsin diyorum. Sadece düz anlatımla ilerleyerek işliyor derslerini. İletişimde mi bir problemim var bilmiyorum.” şeklinde ifade etmiştir.

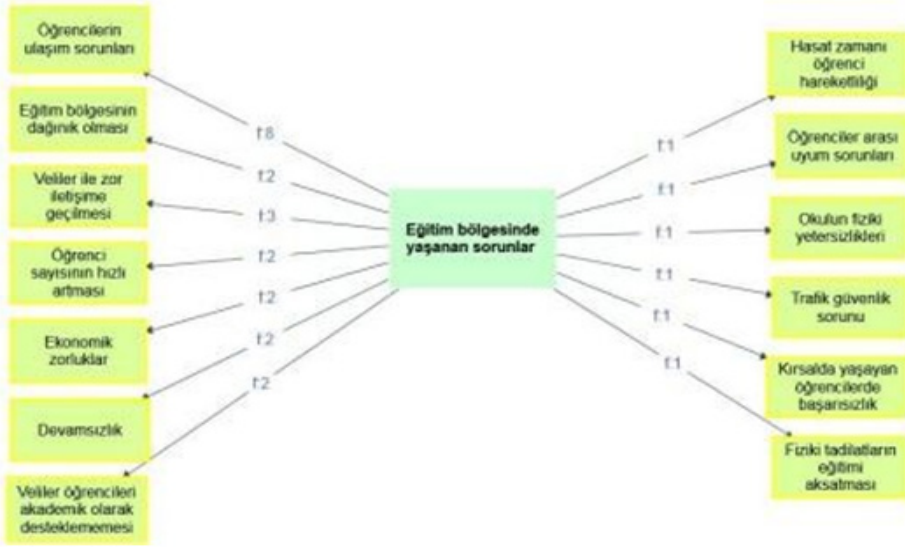
Şekil 10. Personel ile yaşanan diğer sorunlar

Araştırmanın “personel ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 10’da gösterildiği şekliyle “yaşla beraber verimin azalması (f:2), personelin yeniklere kapalı olması (f:1), işe geç gelme (f:1) ve yöneticilerin tecrübesiz olmasıdır (f:1)”.

M6 sınıf öğretmenleri ile yaşanan sorunlar sorusunu “Sınıf öğretmenlerinin ilerleyen yaşlarda kendilerinden beklenen verimi sağlayamaması” şeklinde cevaplamış, katılımcı M12 “Kendini yenileme açısından yıllar geçtikçe daha tecrübeli hale geldikleri zaman eğitimde şöyle bir sorunla karşı karşıya kalıyoruz. Öğretmenlerin kendilerini yenilememesi ile ilgili sorunlar biraz üst düzey olabiliyor.” şeklinde cevaplayarak sorunu belirtmiştir. Diğer okul yöneticileri için yaşanan sorunları “Okul yöneticilerinin de belli bir tecrübe kazanana kadar sıkıntı yaşıyor, tecrübe yetersizliği.” diyerek dile getirmiştir. M13, öğretmenlerin verimin azalması konusunu “Öğretmenlerimizin performans düşüklüğü var. Emekli olmaya yaklaştıkları için istek zayıf. Öğretmen kadrolarının 20 yıldır okullarda aynı olması sinerji ve enerji akışının olmaması yeni yüzler yeni enerjilerin kadroya dahil olamaması büyük bir sıkıntı.” diyerek belirtmiştir.

Eğitim Bölgesinin Ortaya Çıkardığı Sorunlara İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan idarecilerin “İlkokulda eğitim bölgesinden kaynaklı sorun yaşanma durumları hakkındaki düşünceleriniz nelerdir? sorusuna cevap olarak verdiği görüşlerin analiz sonuçları Şekil 11’de verilmiştir.

Şekil 11. Eğitim bölgesinden kaynaklı sorunlar

Araştırmanın “eğitim bölgesinden kaynaklı sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 11’de gösterildiği gibi “öğrencilerin ulaşım sorunu (f:8), veliler ile zor iletişime geçilmesi (f:3), öğrenci sayısının hızlı artması (f:2), devamsızlık (f:2), ekonomik zorluklar (f:2), eğitim bölgesinin dağınık olması (f:2), velilerin öğrencileri akademik olarak desteklememesi (f:2), fiziki tadilatların eğitimi aksatması (f:1), öğrenciler arası uyum sorunları (f:1), okulun fiziki yetersizlikleri (f:1), trafik güvenlik sorunu (f:1), kırsalda yaşayan öğrencilerde başarısızlık (f:1) ve hasat zamanı öğrenci hareketliliği (f:1)” şeklindedir.

Hasat zamanı öğrenci hareketliliği olduğu konusunda görüş bildiren M13’ün görüşü aşağıda sunulmuştur. “Bölge olarak zeytin toplama döneminde mevsimlik bir işçi dönemi oluyor. Bazı velilerimiz okul değiştiriyor ya da başka ilçelerden bize gelen öğrenciler oluyor. O dönem karmaşa oluyor ve çocuk o dönem ihmal ediliyor. Aile bütün gün tarlada olduğu için. 1,5-2 ay gibi bir süreç oluyor.” Taşımali eğitimden kaynaklanan sorunlar için M7, M11, M15 benzer görüşler belirtmişler; M15 “Ulaşım anlamında yine biraz taşımali eğitimin sıkıntılarını çekiyoruz. Öğrencilerin servisle de okula gelmeme durumları oluyor.” demiştir. Bölgenin hızla büyümesi nedeni ile öğrenci sayısının hızlı artmasını M10 “Eğitim bölgemizin çıkardığı en büyük sıkıntı gelişmekte olan ve sürekli inşaat olan bir yer. Baktığımız zaman en büyük sıkıntımız hızla büyümesi. Öğrenci sayısının hızla artması. 2 yıl önce geldiğimizde 850’lerde olan sayımız şu anda 1000’i geçti. Hemen eğitim bölgemizde 600 evlik bir inşaat sürüyor ve kara kara düşünüyorum” şeklinde belirtirken M17 “Şu an için bizim eğitim bölgemi-

zin Adıyaman içinde daha küçük bir eğitim bölgesi olarak düşünecek olursak benim eğitim bölgemde özellikle kayıt alanı çok hızlı büyüyor. Adıyaman'ın yeni yerleşen bir bölümü ve burada hızlı büyümeden dolayı da öğrenci sayılarında çok hızlı artışlar var. Her yıl yaklaşık olarak 200 öğrenci civarında artırıyoruz. Son 3-4 yıldır bu da tabii ki fiziki anlamda bina yetersizliğini ortaya çıkarıyor. Eğitim bölgemizde Adıyaman'ın çok büyük iş alanları var. Adıyaman Devlet Hastanesi, Adıyaman Tıp Fakültesi, Hüseyin Akif Terzioğlu Kampüsü. Bunların da özellikle bize daha fazla öğrenci getiriyor. “diyerek ifade etmiştir.

Maddi Yetersizlik ile İlgili Sorunlara İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan idarecilerin “İlkokulda maddi yetersizlikten dolayı sorun yaşanması durumuna ilişkin düşünceleriniz nelerdir? Sorusuna verdiği cevapların analiz maddi yetersizlik ile ilgili sorunlar ve sorun yaşanmaması iki başlık altında incelenmiştir. Sorun yaşanmaması hiç sorun olmaması (f:2), ihtiyaçları İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün karşılaması (f:4) şeklindedir. Maddi yetersizlik ile ilgili sorunlar ise Şekil 12'de verilmiştir.

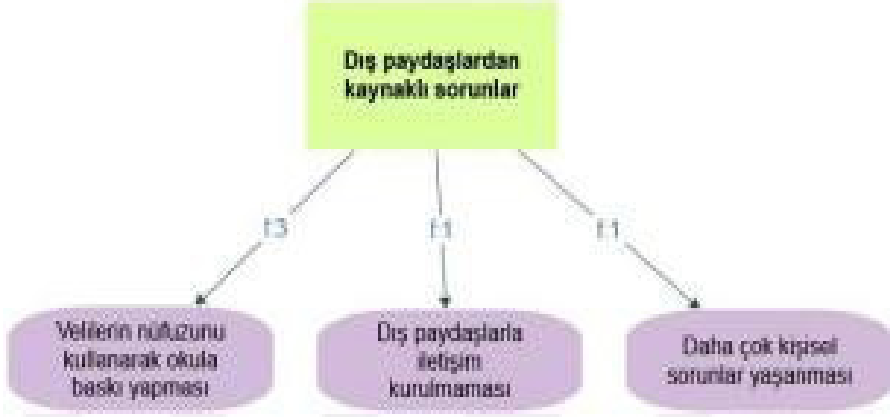
Şekil 12. Maddi yetersizlik ile ilgili sorunlar

Araştırmanın “maddi yetersizlik ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 12’de gösterildiği gibi “okul aile birliğinde kaynak yetersizliği (f:9), MEM sadece temel ihtiyaçları karşılaması (f:4), MEM ödeneklerini yetersizliği (f:4), hiç maddi kaynağın olmaması (f:3), öğrencilerin sosyal imkânlarla erişememesi (f:2), materyal desteği yetersizliği (f:2) ve velilerin maddi destek sağlayamaması (f:1)” şeklindedir.

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün temel ihtiyaçları karşıladığı yönünde görüş bildiren M5 ve M7’den M5’in cevabı aşağıda verilmiştir. “İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne ihtiyacımız olduğunda bildiriyoruz. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü temel ihtiyaçlarımızı kısa sürede karşılıyor. Bu nedenle temel ihtiyaçlar konusunda sıkıntı yaşamıyoruz.”

Dış Paydaşlardan Kaynaklı Sorunlara İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan ilkökul müdürleri “İlkokulda dış paydaşlardan dolayı sorun yaşanması durumuna ilişkin düşünceleriniz nelerdir? sorusuna verdiği cevapların analiz sonuçlarına göre katılımcıların bir bölümü dış paydaşlardan kaynaklı sorun yaşanmadığı (f:16) ve dış paydaşlarla iş birliği içinde çalışıldığı (f:1) yönünde görüş bildirmiştir. Dış paydaşlardan kaynaklı sorunlar ise Şekil 13’te verilmiştir.

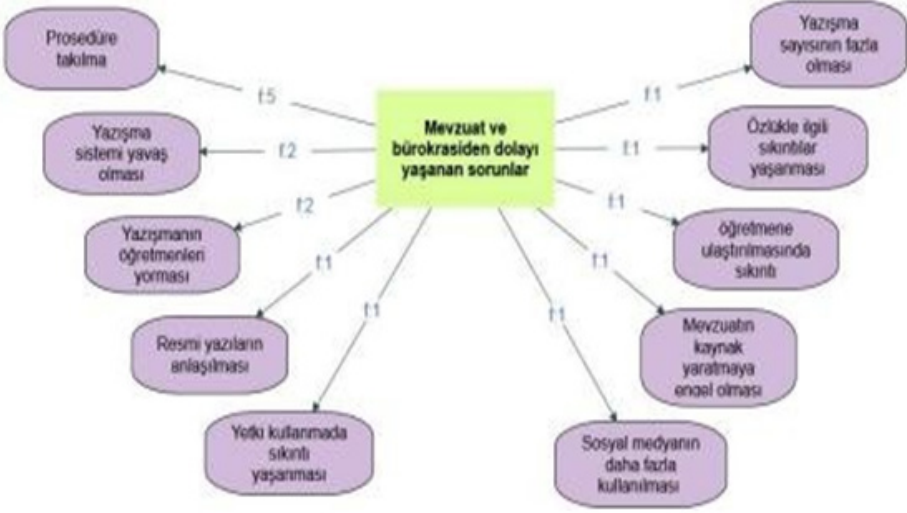
Şekil 13. Dış paydaşlardan kaynaklı sorunlar

Araştırmanın “dış paydaşlardan kaynaklı sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular şekil 13’de “Velilerin nüfuzunu kullanarak okula baskı yapması (f:3), dış paydaşlarla iletişim kurulmaması (f:1) ve daha çok kişisel sorunlar yaşanması (f:1)” şeklinde gösterilmiştir. İş birliği içinde çalıştığından bir sorun yaşanmadığını belirten M19’un yanıtı aşağıda verilmiştir.

“İş birliği ve birlikte hareketleri halletmeye çalışıyoruz. Ben sendikalarda şube başkanlığı da yaptım, 2 dönem. Sivil toplum kuruluşlarından yanayız. Onları işin içine dâhil ederek, esnafımızı dâhil ederek, belediyemizi işin içine dâhil ederek sorunların üstesinden birlikte geleceğiz, sonuçta eğitim bölgemiz kazanacak.” M10, velilerin nüfuzunu kullanarak baskı yapmasından muzdarip olduğunu şu şekilde dile getirdi: “Baskı grubu yaklaşık 18 yıldır şöyle oluyor. Baskı anlamında kayıt zamanı öğretmen talebi ile karşılaşıyoruz. Bu şekilde olur mu vs. kura ile belirlediğimizi söylediğimiz zaman başka yerlerde arayış içerisine giriyorlar.” şeklinde ifade etmiştir. M13 “1. Sınıfta öğretmen seçimi konusunda görüştüğümüz kişilerin pozitif ayrımcılık isteme durumu oluyor.” M14 ise yine baskının aynı konudan geldiğini “Veli’nin 1-E sınıfından bir öğrencinin sınıfını değiştirmediniz için öğretmen arkadaşımı şikâyet etti, ona iftira attı, yukarıdan STK’lar üstünden baskı yapmaya çalıştı, ha sonra çözüldü fakat bu iş ama epey bir başımız ağrımıştı aynı konuyla ilgili.” diyerek ifade etmiştir.

İlkokullarda Mevzuat ve Bürokratik İletişimdeki Sorunlara İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan ilkokul müdürleri “İlkokulda mevzuat ve bürokratik iletişimden dolayı sorun yaşanması durumuna ilişkin düşünceleriniz nelerdir?” sorusuna verdiği cevapların analiz sonuçları iki grupta incelenmiştir. Bu gruplar: sorun yaşanmaması (f:6) ve mevzuat ve bürokrasiden dolayı yaşanan sorunlar şeklindedir. Mevzuat ve bürokrasiden dolayı yaşanan sorunlar Şekil 14’da verilmiştir.

Şekil 14. Mevzuat ve bürokrasiden dolayı yaşanan sorunlar

Araştırmanın “mevzuat ve bürokrasiden dolayı yaşanan sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular Şekil 14’te “prosedüre takılma (f:5), yazışma sisteminin yavaş olması (f:2), resmi yazıların anlaşılması (f:1), yetki kullanımında sıkıntı yaşanması (f:1), sosyal medyanın daha fazla kullanılması (f:1), mevzuatın kaynak yaratmaya engel olması (f:1), öğretmene ulaştırılmasında sıkıntı (f:1), özlükle ilgili sıkıntılar yaşanması (f:1) ve yazışma sayısının fazla olması (f:1)” şeklinde ifade edilmiştir.

Prosedüre takılma sorununa vurgu yapan M5’nin cevabı aşağıda verilmiştir. “Yazılar verilmesi gereken cevaplar DYS üzerinden de olsa biraz bizi yoruyor. Temiz okulum belgeleri yoruyor sistem içerisinde. Biz daha çok pratik çözümlerden yana hareket ediyoruz. Evrak işlerinde prosedüre takılmak bizi gerçekten fazla yoruyor.” M12 mevzuat ve bürokrasiden dolayı yaşanan sorunları “Bürokratik işlerde sosyal medyayı çok kullanıyoruz. Bunun bürokratik işleyişi sekteye uğrattığını düşünüyorum.” şeklinde ifade etmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

İlkokulda En Çok Zorlanılan Sorunların Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

İlkokul müdürleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular neticesinde ilkokullarla ilgili en çok zorlanılan sorunlar; okulla ilgili sorunlar, veliler ile ilgili sorunlar, öğrenciler ile ilgili sorunlar ve personelle ilgili sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. İlkokul müdürleri okulun sorunlarını taşıma problemi, fiziki yapıda yetersizlik, maddi yetersizlik, okulların bütçe yetersizliği, akademik başarının düşüklüğü, seminer döneminin verimsiz geçmesi ve mevzuatın fiilen uygulanamaması şeklinde alt olgular tespit edilmiştir.

İlkokul müdürlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen bulgular neticesinde veliler ile ilgili sorunlar, velilerin ilgisizliği, velilere ulaşılamaması, veli şikâyetleri, okul aile iş birliğinin sağlanamaması, velilerin okula giriş çıkışının kontrolsüz olması, velilerin eğitim seviyesinin düşük olması ve velilerin isteklerinin fazla olması şeklinde ifade edilmiştir.

İlkokul müdürlerinin görüşlerinden elde edilen bulgular neticesinde personel ile yaşanan sorunlar, kadrolu destek personeli olmaması, destek personelinin verimsiz çalışması, öğretmenlerin motivasyon düşüklüğü, ücretli öğretmenin kısa sürede değişmesi, temizlik personeli olmaması şeklinde araştırmamızda alt olgulara ayrılmıştır.

İlkokul müdürlerinin görüşlerinden elde edilen bulgular neticesinde öğrenciler ile ilgili sorunlar, öğrenci sayısının fazlalığı, devamsızlık, öğrencilerde sosyalleşme sorunu, akranların olumsuz örnek olması şeklinde araştırmamızda alt olgulara ayrılmıştır.

İlkokulda Veliler ile Yaşanan Sorunların Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın “veli ile ilgili sorunlar” alt problemine dair elde edilen bulgular; iş birliğine kapalılık, eğitime müdahale, iletişim kurulamama, öğretmenlere saygı duymama, eğitime karşı ilgisizlik, okuldan fazla beklenti, öğrenci devamlılığı sağlamama, öğrencilere ilgisizlik, öğrencilere başarı için baskı, başarısızlık için öğretmeni sorumlu görme ve öğretmeni haksız eleştirme şeklindedir.

İlkokul müdürleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda; veliler ile okul ile öğrencinin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması konusunda iletişim sorunu yaşanmaktadır. Araştırmanın bulgularına göre veliler okula öğrencinin eğitim-öğretim sürecini takip için gelmek yerine eğitim-öğretim sürecine kendi fikirleri doğrultusunda müdahale etmek için geldiği tespit edilmiştir. Aynı şekilde araştırma neticesinde velilerin; öğrencilerinin bilişsel, zihinsel ve kinestetik becerilerini değerlendirmeden, başarı için öğrenciye baskı yaptığını ve başarısızlık durumunda öğretmeni suçladığı görülmektedir. Araştırmada elde ettiğimiz bulgulara göre bu süreç velinin kendisi ile aynı fikirleri benimsemeyen öğretmene saygı duymaması şeklinde sonuçlanmaktadır.

İlkokulda veliler ile yaşanan sorunların diğer bir yönü de velilerin öğrencilerin eğitim öğretim süreçleri ile okul dışı zamanlarda ilgilenmemesi yer almaktadır. Veliler

eğitim öğretim faaliyetlerini okulda geçirilen süre ile sınırlı tutmaktadırlar. Bunun yanında öğrencinin okula ne kadar ve ne zaman gideceği konusunda kendi çalışma koşullarına göre karar vererek örgün eğitim öğretim takvimine uymamaktadır.

İlkokulda Destek Personeli ile Yaşanan Sorunların Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

İlkokul müdürleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda; ilkokul müdürleri destek personeli ile yaşanan sorunları destek personelinin yetersizliği, okula uyumsuzluğu, görevini yerine getirmemesi, ait hissetmeme ve kısa süreli görevlendirilmesi olarak alt olgulara ayırmıştır.

Okulların bina ve öğrenci sayılarının durumuna göre destek personellerinin ilkokullarda yetersiz olduğu belirtilmiştir. Personellerin okullarda bulunma durumlarında ise kısa süreli görevlendirilmelerinden kaynaklandığı savunulan, kuruma ait hissetmeme ve uyumsuz bir şekilde çalışmaları değerlendirilmiştir. Destek personellerinin okullarda işten çıkarma süreçlerinin zorluğu ve destek personelinin eksikliği halinde okulun temizlik işlerinin aksayacağı endişesi duyan okul müdürleri destek personellerine görevini yaptırılmakta zorlandıklarını sonucunu da görüşlerinde belirtmişlerdir.

İlkokulda Öğretmenler ile İlgili Yaşanan Sorunların Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

İlkokul müdürleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda ilkokul müdürleri okullarda işlevselliği en önemli olan öğretmenlerle yaşadığı sorunları belirtirken fazla izin kullanmaları, branş öğretmenlerinin ilkokul öğrencisi seviyesine inememesi, görevlendirme ile çalışan öğretmenler ile iletişim sorunu, hiyerarşiye uymama, sınıf öğretmenlerinin teknolojiden uzak kalması ve ücretli öğretmenlerin okulu benimsememesi şeklinde alt olgulara ayırmışlardır.

Öğretmenlerin eğitim-öğretim takvimi esnasında izinlerinin ara tatil ve yaz tatili olarak belirlenmiş olması nedeni ile ders faaliyetlerinin yapıldığı süreçte izin kullanmalarının öğrencilerin derslerinin boş geçmesine sebep olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin kısa süreli devamsızlıklarında derslere öğretmen görevlendirmesinin kısa zamanda yapılamaması eğitim öğretim faaliyetlerini aksatmaktadır.

İlkokul müdürlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen bulgularla; ilkokulda derslere giren branş öğretmenlerinin (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İngilizce Öğretmeni) ilkokul öğrencisinin ilgi ve ihtiyaçlarına göre ders anlatamaması neticesinde öğrencilerin ders başarısının düşüklüğüne ve derste dikkat dağınıklığına sebep olarak dersin sağlıklı bir şekilde işlenememesine neden olduğu araştırmadan elde edilen sonuçlardandır.

Okullarda herhangi bir sebeple boş olan normlara görevlendirilen ücretli öğretmenler sürekli olmadıkları için okulu benimsemezken kadrosu başka okulda olan öğ-

retmenlerin görevlendirilmesi ile öğretmenlerin görevlendirildikleri okulla olan yasal ve sosyal iletişimindeki ilgisizliği ilkökul müdürleriyle yapılan görüşmeler neticesinde elde edilmiştir. Öğretmenlerin öğrenci velileri ile yakın ilişkide olup nüfuzlu veliler tarafından okul idaresi tarafından bilgisi dâhilinde yapılması gereken her türlü işi, okul idaresini atlayarak çözmesi okulun hiyerarşik sisteminde aksamalara neden olduğu araştırmadan elde edilen sonuçlardandır.

İlkokul müdürleriyle yapılan görüşmelerde sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanım bakımından yetersiz olduğu sonucuna ve sınıf öğretmenlerinin Covid-19 pandemi döneminde teknoloji kullanımında gereken yeterlilikleri sağlayamadıkları sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin teknoloji kullanımındaki yetersizliklerinin nedeni olarak yeniliklere kapalılık ve yaşlarının ilerlemesi ile ortaya çıkan verimsizlik katılımcıların görüşleri sonucunda tespit edilmiştir.

İlkokullarda Eğitim Bölgesinin Ortaya Çıkardığı Sorunların Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

İlkokul müdürleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda ilkokullarda eğitim bölgesinde yaşanan sorunlar; taşınmalı eğitim, dağınık yerleşme, veliler ile zor iletişim kurulması, öğrenci sayısının hızlı artması, ekonomik zorluklar, öğrenci devamsızlığı, hasat zamanı öğrenci hareketliliği, öğrenciler arası uyum sorunu, okulun fiziki yetersizlikleri, trafik güvenliği, kırsalda yaşayan öğrencilerde başarısızlık, fiziki tadilatların eğitimi aksatması şeklinde alt olgulara ayrılmıştır.

İlkokul müdürleri eğitim bölgesi sorunlarını ilk olarak taşınmalı eğitim yapılıp yapılmaması ve okulun şehir merkezinde olup olmamasına göre sınıflandırmıştır. Şehir merkezinde olan okullar fiziki imkânların yetersiz oluşu, trafik sorunu, kalabalık öğrenci gruplarını sorun olarak değerlendirmişlerdir.

Taşınmalı eğitim yapan ilkökul müdürleri ise öğrencilerin taşıma problemlerini dağınık yerleşme, farklı kültürlerden gelen öğrenciler arası uyumsuzluk, kırsalda öğrencilerde başarısızlık, ekonomik zorluklar, velilerin kendi eğitim seviyelerinin düşüklüğü nedeni ile öğrencilerin akademik olarak destekleyememesi sorunlarının olduğu araştırmadan elde edilen sonuçlardandır.

İlkokullarda Maddi Yetersizlikten Kaynaklanan Sorunların Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

İlkokul müdürleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda ilkökul müdürleri maddi yetersizlikten kaynaklanan sorunları; okul-aile birliğinde kaynak yetersizliği, İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin sadece temel ihtiyaçları karşılaması, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün ödeneklerinin yetersizliği, hiçbir maddi kaynağın olmaması, öğrencilerin sosyal imkânlara erişememesi, materyal desteği yetersizliği, velilerin maddi destek sağlayamaması olarak alt olgulara ayırmışlardır.

İlkokullarda maddi yetersizlik öğrenci velilerinin öğrencilerin eğitimine harcadıkları paranın azlığı olarak belirtilmiştir. Okulların sürekli değişen kurumlar olarak değişime uyum sağlaması gerekir. Devlet imkânlarını her okula ulaştırarak eğitimde

fırsat eşitliğini sağlamak için planlama yaparken okullarında temel iş ve işlemlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmediği, maddi durumu iyi olmayan okulların okul müdürlerinin değişime daha erken uyum sağlamak istediği durumlarda milli eğitim müdürlükleri kaynak aktarmadığı belirtilmiştir.

Dış Paydaşlardan Kaynaklanan Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

İlkokul müdürleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda ilkokullarda dış paydaşlardan kaynaklanan sorunlar; velilerin nüfuzunu kullanarak okula baskı yapması, dış paydaşlarla iletişim kurulamaması, daha çok kişisel sorunlar yaşanması şeklinde alt olgulara ayrılmıştır.

Velilerin nüfuzunu kullanarak öğrencinin öğretmenini seçmek istemesi, istediği okula kayıt yaptırmak istemesi ilkokullarda dış paydaşların ortaya çıkardığı sorunlardır. Okul müdürleri dış paydaş olarak yerel yönetimlerden destek alamamasını, sivil toplum kuruluşlarının ve esnafın okula duyarsız kalmasını sorun olarak değerlendirmişlerdir. Okul müdürü veya öğretmenlerin dış paydaşlarla olan kişisel sorunları dış paydaşların okula katkısını engellediği araştırmadan elde edilen sonuçlardır.

İlkokullarda Mevzuat ve Bürokratik İletişimden Kaynaklanan Sorunların Değerlendirilmesine İlişkin Sonuçlar

İlkokul müdürleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular doğrultusunda ilkokul müdürleri mevzuat ve bürokratik iletişimdeki sorunları; prosedüre takılma, yazışma sisteminin yavaş olması, yazışmanın öğretmeni yorması, resmi yazıların anlaşılabilir olmaması, yetki kullanımında sıkıntı yaşanması, yazışma sayısının fazla olması, özellikle ilgili sıkıntılar yaşanması, öğretmene ulaştırılmasında sıkıntı, mevzuatın kaynak yaratmaya engel olması, sosyal medyanın daha fazla kullanılması şeklinde alt olgulara ayırmıştır.

İlkokul müdürlerinin çok hızlı değişen bilgi çağında sorumluluklarını etkileyen yetkilerini kullanırken prosedüre uymak için yavaş yazışma sistemiyle zaman kaybettikleri, yazışmalar yapılırken üstten gelen ifadelerin yazışmanın anlaşılmasını zorlaştırıp iş ve işlemlerin sağlıklı yürütülmesini engellediği araştırmadan elde edilen sonuçlardır.

Okullarda iş ve işlemleri yürütürken astların veya üstlerin yetkilerini kullanırken sorumluluktan kaçması işlerin yürütülmesinde aksaklığa neden olmaktadır. Merkezi-yetçi yönetimden dolayı taşrada okula kaynak oluşturabilecek durumların (kiralama, bağış toplama vb.) sağlanabilecek kaynakların sağlanamadığı değerlendirilmektedir.

Mevzuatta yer alan yazışmaların öğretmenlerin eğitim öğretim faaliyetlerini gerçekleştirirken angarya oluşturması ve öğretmenlere bu yazıların ulaştırılmasından kaynaklanan iletişim sorunu olduğu ilkokul müdürleri tarafından belirtilmiştir.

Sosyal medya araçlarının mevzuata uygun olmadan kullanılmasının bürokratik iletişime engel olduğu ilkokul müdürlerinin görüşleri çerçevesinde araştırmadan elde edilen sonuçlardır.

Tartışma

İlkokulda en çok zorlanılan sorunlar ilkökul müdürleri ile yapılan görüşmelerde; veli ile yaşanan sorunlar, öğretmen ile yaşanan sorunlar, okulun fiziki yapısındaki sorunlar, öğrenci ile yaşanan sorunlar, maddi yetersizlikler, mevzuat ve bürokratik iletişimindeki sorunlar, diğer personellerle ilgili sorunlar ve dış paydaşlarla yaşanan sorunlar olarak belirlenmiştir. İlkokul müdürlerinin hiçbiri özeleştirici yapmamış, sorunların sebebi tamamen kendileri dışındaki unsurlar olarak belirlemişlerdir. İlkokul müdürünün, okul yöneticisi olarak kendi duygularını kontrol edebilmesi, güçlü ve zayıf yanlarının farkında olması, özgüven sahibi bir bakış açısıyla sorunların tespitinde özeleştirici yapabilmesi gerekmektedir (Çelik, 2010). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve geliştirilmesi de sorunların arasında yer alabilir. Günümüzde okul yöneticilerinin yönetsel becerilere ve kendilerini geliştirebilecek eylemler üzerinde düşünebilme yeterliliğine sahip olmaları gerekmektedir (Yavuz ve Çakır, 2022).

İletişim kuramama, ilgisizlik, ekonomik durumun düşük olması, öğretmene saygı duymaması, öğrencilere akademik başarı için aşırı baskı yapması, okul müdürleri tarafından velilerle ilgili sorunlar olarak belirlenmiştir.

Çoğu anne-baba kendi özelliklerinin çocuklarını ne kadar etkileyebileceğinden habersizdir. Eğer veliler çocuğuna sürekli kızıp bağırıp onu baskılıyorsa veya çocuğuna, çocuğun ihtiyacından fazla ilgi alaka gösteriyorsa ya da akademik başarı konusunda aşırı mükemmeliyetçi ise bu durum çocuğun zorluklarla mücadele etmek yerine, zorluklardan kaçmasına; çocukta özgüven duygusunun gelişmemesine neden olabilir (Ada ve Ünal, 2000).

Cengiz (1968) okul ve aile arasındaki ilişkide paralellik kurmanın eğitimde büyük önemi olduğunu söylerken bunun çocuğun eğitiminde verimi büyük ölçüde arttıracığının önemine dikkat çeker. Çocuğu zıt etkiler altında bocalamaktan ve birtakım komplekslerin oluşmasından kurtarır. Okul ve aile arasındaki ilişki ziddiyet oluştursa eğitimde verimi düşürmekle kalmaz çocukta kişiliğin gelişmesini önler ve etkisi hayat boyunca devam eden izler bırakabilir.

Veliler ile okul arasındaki ilişkinin kalitesini etkileyen faktörlerden biri okul yönetiminin yürüttüğü faaliyetler hakkında velilerin görüş bildirmeleridir (Altuntaş vd., 2020). Araştırmalarında, velilerin okulun kalitesi hakkında çıkarım yapılabileceğinden, okul iklimini olumlu bulan velilerin okula daha çok katılım sağladıklarını, okul iklimini kapalı bulan velilerin ise daha az katılım sağladıklarından bahsetmiştir. İlkokul müdürlerinin okul iklimine katılım konusunda davet edici olmayan bir okul algısı, okulla ilgili sorunların çözüm süreçlerini de etkileyecektir.

Okul müdürlerinin görüşleri çerçevesinde sınav odaklı sistemin öğretmen ve veliyi karşı karşıya getirdiği ve ilkökul öğrencilerinin sınav kaygısını arttırdığı söylenebilir. Baysan da (2019) yaptığı araştırmada öğrencilerin deneme sınavlarında anne-babalarının ve öğretmenlerinin sınavın sonucuna verecekleri tepki nedeniyle korku ve heyecan hissettikleri, bu heyecan ve korkunun sebebinin ise sınıf içindeki sıralamaları ile ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmanın sonucunda okul müdürlerinin görüşleri çerçevesinde destek personeli ile yaşanan sorunların sürekli olmaması kısa süreli olması, verimli çalışmaması,

iş yapamaması, uyumsuz olması şeklinde sorunlar okul müdürlerinin görüşleri çerçevesinde belirlenmiştir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için bütün öğelerinin görevini yerine getirmeleriyle mümkündür (Köse, Uzun ve Özaslan, 2018). Okul müdürleri destek personellerini seçemediği için veya seçebileceği çalışan havuzu sınırlı olduğu için verim alamamaktadır. Türkiye İş Kurumu ile İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri iş birliğinde düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programları; afet, salgın, acil durum dönemlerinde ve diğer mücbir sebeplerde kamu hizmetlerinin temizlik işlerinin desteklenmesini içerir. Dezavantajlı gruplar başta olmak üzere işsizlerin çalışma alışkanlığı ve disiplini kazanmalarını sağlamak, bu kişilere geçici maddi kazanç sağlamak, durağan iş gücünü ekonomiye katkı sağlar hale getirmek amacıyla olan bu projeden okullarda çalışan destek personelleri yararlanmaktadır (<https://www.iskur.gov.tr>). Projeden Yararlanan destek personellerinin sınırlı zamanda okullarda çalıştırılması nedeniyle sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Araştırma sonucunda okul müdürlerinin görüşleri çerçevesinde öğrencilerle ilgili sorunlar; öğrenci sayısının fazlalığı, devamsızlık, öğrencilerde sosyalleşme sorunu, akranlarının olumsuz örnek olması şeklinde tespit edilmiştir. Öğrencilerin devamsızlık durumu ailelerin eğitime önem vermemesi ve taşınabilir eğitimin ortaya çıkardığı problemlerden kaynaklanır. Raju ve Rahamtulla (2007) yaptığı bir araştırmada öğrencilerin velilerinin eğitim durumu ve mesleklerinin öğrencilerin duygusal uyum süreçlerinde problemlerde önemli olduğunu belirlemişlerdir. Öğrencilerin sosyalleşmesi için akran ilişkileri oldukça büyük önem taşımaktadır. Okul ve arkadaş faktörü hem de yaşın ilerlemesi çocuğun sosyal gelişimi oldukça karmaşık bir hale getirir (Türkyılmaz, 2018). Bu karmaşıklık akranlarından olumsuz davranışların transferi ile okul içi istenmeyen olaylara sebep olabilir. Öğrencilerin uyum sağlama ve sosyalleşme sürecinde okulun fiziki ve okul iklimi şartlarını oluşturan ilkökul müdürünün etkisi; etkili bir öğretmenin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi kadar olduğu araştırmalar tarafından ortaya koyulmuştur (Yavuz ve Çakır, 2022).

Araştırmada okul müdürlerinin görüşleri çerçevesinde öğretmenler ile ilgili sorunlar; çok fazla izin kullanma isteği, branş öğretmenlerinin ilkökul seviyesine inmemesi, branş öğretmenlerinin okula ait hissetmemesi, görevlendirme, öğretmenlerle iletişim sorunu, ücretli öğretmenlerin okulu benimsememesi, sınıf öğretmenlerinin teknolojiye ayak uyduramaması ve hiyerarşiye uymama şeklinde belirlenmiştir. Öğretmenlerle yaşanan sorunlar öğretmenlerin istihdam modellerinden kaynaklanır. Ülkemizde öğretmen istihdam çeşitlerinde kadrolu, sözleşmeli, ücretli gibi farklı uygulamalar görülmektedir. Türkiye'deki okulların %80'ni (Milli Eğitim İstatistikleri, 2022) devlet okulu şeklinde faaliyet göstermesi, öğretmenlerin işvereni konumunda olarak, yetiştirme ve çalıştırma kriterleri MEB tarafından belirlenmektedir (Öğülmüş, 2012). Öğretmenlerin izinleri yönetmelikle belirlenmiş ve eğitim öğretim takviminin ara tatil ve yaz tatili olan günleridir. Sorun olarak ortaya çıkarılan izinler yine yönetmelikte belirtilen mazeret izinleri çerçevesinde değerlendirilebilir.

Sınıf öğretmenlerinin teknolojiye ayak uydurması sürekli değişen dünyada kaçınılmazdır. Ülkelerin teknoloji geleceği, değişimleri ne kadar benimsendiği ile yakından ilişkilidir. Japonya Hükümeti resmi internet sitesinde gelecekteki teknolojik değişimin ne anlama geldiğini, geleceğin bu değişimlere bağlı olarak şekilleneceği hakkında bilgiler vermekte, öğretmen ve okul yöneticilerini bu değişime ayak uyduracak şekilde

yetiştirmektedir (Çetin vd., 2020). Millî Eğitim Bakanlığının hizmet içi eğitim politikaları bu değişimi destekler niteliktedir. Arslan ve Ergen'in (2022) araştırma sonuçları öğretmenlerin teknolojiyi derslerinde etkin bir şekilde kullanmalarına yönelik kendilerini geliştirme faaliyetlerine sıcak baktıklarını desteklemektedir.

Emekliliği yaklaşan öğretmenlerin motivasyonunun düşme sebebi, İpek (2017)'in araştırmasında da yer aldığı gibi bireylerin emeklilikle birlikte sosyal, psikolojik, fizyolojik ve finansal yönden birtakım değişimlere maruz kalmaları, emekliliğin adeta sorunlar yumağı olarak algılanmasına neden olmasındır. Ayrıca kanun değişiklikleri ile göreve başlama tarihindeki emeklilik hakkı ile sonradan değişen kanunla emekliliklerinde gecikme yaşanan EYT'li öğretmenlerin düşük motivasyonları olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmada okul müdürlerinin görüşleri çerçevesinde eğitim bölgesinin ortaya çıkardığı sorunlar; öğrencilerin ulaşım sorunları, eğitim bölgesinin dağınık olması, veliler ile zor iletişime geçilmesi, öğrenci sayısının hızlı artması, ekonomik zorluklar, devamsızlık, velilerin öğrencileri akademik desteklememesi, hasat zamanı öğrenci hareketlilikleri, öğrenciler arası uyumsuzluk, okulun fiziki yetersizlikleri, trafik güvenliği sorunu, kırsalda yaşayan öğrencilerin başarısızlıkları, fiziki tadilatların eğitimi aksatması olarak belirlenmiştir. Bireyin anayasal ve uluslararası hukuk ile korunan eğitim hakkı hiçbir gerekçe gösterilerek engellenemeyeceği gibi coğrafi yapı, ekonomik ve sosyolojik koşullara çözüm olarak taşınmalı eğitimi ortaya çıkarmıştır (Kaya, 2008). Demir ve Eryaman (2021) araştırmasından elde edilen bulgulara dayanılarak velilerin okulun uzaklığına bağlı olarak okulla olan iletişimlerini planlamaktadır. Planlanan iletişim şekliyle velilerin okul ve öğretmenle iletişimi telefon aracılığında sınırlı kaldığı söylenebilir. Taşıma merkezi okulların öğrencilerini etkileyen sorunlar, Küçüksüleymanoğlu'nun (2006) araştırmasına benzer şekliyle "Taşınan çocukların kültürel farkları ve aksanlarının da uyum açısından sorunlar yaratabildiği ortaya çıkmıştır. "olarak tespit edilmiştir.

Okulların fiziki şartlarının iyileştirilmesi için Türkiye'de eğitim kampüslerine yönelik ilk yasal düzenleme Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 16. maddesinde 2009 yılında yapılan değişikliklerle gerçekleştirilmiştir. Eğitim kampüsü değişik tür ve derecedeki birden fazla okul ve kurumuyla bunlara bağlı tüm sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak alanları içerisinde bulunduran alan olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde ilkokullarda öğrencilerin %94'ü (5.122.012) devlet okullarında eğitim görmektedir (Millî Eğitim İstatistikleri, 2022) Bu kadar yoğun öğrenci grubunun eğitim ortamı ihtiyacının tam olarak karşılanması elbette kolay değildir. Kampüs modeli eğer öğrencilerin tamamı için karşılanabilirse öğrenciler yaparak yaşayarak öğrenme alanlarına da sahip olacaklardır.

İlkokullarda maddi yetersizlikten kaynaklanan sorunların ilköğretim müdürlerinin görüşleri doğrultusunda; maddi yetersizlik, İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nün ihtiyaçları karşılamaması, Millî Eğitim Müdürlüğü'nün ödenek yetersizliği, öğrencilerin sosyal imkânlarla erişememesi, materyal desteği yetersizliği ve velilerin yeterli maddi destek sağlayamaması sonuçlarına ulaşılmıştır. Altunay (2019) tarafından yapılan araştırmada maddi yetersizliklerin yönetsel etkililik açısından önemli bir unsur olduğu, okul yöneticilerinin finansman sorunlarının çözümü konusunda okul üyeleri

tarafından çok desteklenmediği sonuçları bu araştırmadan elde edilen sonuçları destekler niteliktedir.

Dış paydaşlardan kaynaklanan sorunlar ilkokul müdürlerinin görüşleri doğrultusunda; velilerin nüfuzunu kullanarak okula baskı yapması, dış paydaşlarla iletişim kurulamaması, daha çok kişisel sorunlar yaşanması dış paydaşlardan kaynaklanan sorunlar olarak belirlenmiştir. Okulların eğitim sürecinde paydaşlarla olan ilişkileri başarıyı yakalamak ve rekabet üstünlüğünü sağlamak için önemlidir. Dış paydaşlar eğitim kurumu seçerken kurumsal varlığı aracılığı ile seçerler. Yani eğitim örgütleri kurumsal varlığı aracılığı ile değer kazanmakta ve ilgi görmektedir (İbili ve Özbaş, 2021).

Araştırmanın sonucuna göre mevzuat ve bürokratik iletişimdeki sorunlar; prosedüre takılma, yazışma sistemi yavaş olması, yazışmanın öğretmenleri yorması, resmi yazıların anlaşılabilmesi, yetki kullanımında sıkıntı yaşanması, sosyal medyanın daha fazla kullanılması, mevzuatın kaynak yaratmaya engel olması, öğretmene ulaştırılmasında sıkıntı yaşanması, özlükle ilgili sıkıntılar yaşanması olarak tespit edilmiştir. Devlet yazışma sistemi, resmi işleyişin ve kayıt tutulabilmesinin en önemli yeridir. Matbu veya dijital ortamlarda saklanabilir oldukları, yazılı deliller olarak değerlendirildikleri, gönderilmek istenen mesajın gönderim esnasında değişmeyecek anlamını koruduğu için kurumlarda en önemli iletişim aracı olarak yazılı belgeler kullanılmaktadır (Odabaş, 2001). Dijitalleşmeye evrilen çağımızda 2017 yılı Mart ayında Doküman Yönetim Sistemine okullar geçmiş ve böylece kâğıt tasarrufu sağlanarak yazışmaların elden teslimden daha hızlı olması sağlanmıştır. Avcı (2019)'nın araştırmasına göre; okul içinde yönetici ve öğretmenlerin sosyal medyayı kullandıkları ve Whatsapp, e-posta veya diğer uygulamalar üzerinden haberleşmeyi alışkanlık haline getirdikleri için iş akışının hızlanmasıyla ilkokul müdürleri sorumluluklarının artmasını sorun olarak belirtmişlerdir.

Öneriler

Bu araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

- İlkokullarda yaşanan; velilerin ilgisizliği, iletişim, veli şikâyetleri, okul-aile iş birliğinin sağlanamamasına ilişkin sorunların çözümü bağlamında MEB tarafından velilere yönelik olarak kamu spotları hazırlanıp il- ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okul web sayfalarında yayınlanabilir.
- İlkokullarda kadrolu destek personeli eksikliği ve verimsiz çalışması, öğretmenlerin motivasyon düşüklüğü, ücretli öğretmenlerin kısa sürede değişmesi, temizlik personeli eksikliği gibi sorunların çözümüne yönelik olarak MEB personel istihdamı ve atanmasına ilişkin yeni stratejiler geliştirilebilir.
- Araştırmada öğrenciler ile ilgili sorunlar; devamsızlık, sosyalleşememe, akranların olumsuz örnek olması şeklinde kendini göstermiştir. Bu tür sorunların çözümüne yönelik olarak il, ilçe eğitim müdürlüklerin bünyesinde bulunan Rehberlik Araştırma Merkezlerinden destek alınarak oryantasyon eğitimleri verilebilir.

- İlkokullarda eğitim bölgesi kaynaklı sorunlar; taşınmalı eğitim, dağınık yerleşme, velilerle iletişim kurulaması, öğrenci sayısının hızlı artması, ekonomik zorluklar, öğrenci devamsızlığı, hasat zamanı öğrenci hareketliliği, öğrenciler arası uyum sorunu, okulun fiziki yetersizlikleri, trafik güvenliği, kırsalda yaşayan öğrencilerde başarısızlık, fiziki tadilatların eğitimi aksatması şeklinde ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan diğer illerde de benzer araştırmaların yapılması ve sonuçların toplu değerlendirilmesi önerilebilir.
- İlkokullarda yaşanan maddi yetersizliklere ilişkin sorunların çözümü konusunda okullara ilave finansman kaynakları oluşturma ve yönetme konusunda okul müdürlerinin görüşleri temelinde mevcut stratejilerin revize edilmesi veya yenilerinin devreye konulması önerilir.

Kaynakça

Açıkalin, A. (1998). *Toplumsal, kuramsal ve teknik yönleriyle okul yöneticiliği*. Ankara: Pegem Akademi.

Ada, S. ve Ünal, S. (2001). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: M.Ü. Yayınları.

Altunay, E. (2019). *Okulların finansman yönetimi açısından okul yöneticilerinin politik becerileri*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36(1), 90-106.

Altuntaş, B., Demirdağ, S. ve Ertem, H.Y. (2020). *Velilerin algularına göre okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Akademia Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5(2), 254-269.

Arslan, O. ve Ergen, İ. (2022). *Mesleki deneyimi 10 yılı aşmış öğretmenlerin teknoloji kullanımı sürecinde karşılaştığı sorunlar*. Ulusal Eğitim Dergisi, 2(2), 426-443.

Avcı, E. (2019). *Okul yönetiminde kullanılan dijital iletişim araçlarının öğretmen ve yönetici üzerindeki memnuniyet algısı*. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Baysan, B. (2019). *İlkokullarda ölçme değerlendirme amaçlı yapılan deneme sınavlarının öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Bursalıoğlu, Z. (2013). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Ankara: Pegem Akademi.

Cafoğlu, Z. (1996). *Eğitimde toplam kalite yönetimi*. İstanbul

Celep, C. (2004). *Dönüşümsel liderlik*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Cengiz, İ. (1968). *Önemli bir hizmet türü okula ile birliklerimiz M. E. konularını kapsar*". Lmi Aylık Dergi, 1.

Çelik, Ö. (2010). *Okul yöneticilerinde özbilinç yeterliliği ve dönüşümcü liderlik özellikleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Çetin, S.K. Nayir, F. ve Taşkın, P. (2020). *Okul yöneticilerinin eğitimde değişime ilişkin görüşleri*. MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(1), 12-23.

Çankır, Ş. (2010). *İlköğretim okulu müdürlerinin sorunları: sorun kaynakları ve destek stratejileri*. İlköğretim Online, 9(3), 1027-1036.

Demir, M. ve Eryaman, M.Y. (2020). *Taşınmalı ilkokul eğitim uygulaması ve karşılaşılan sorunlar: Antalya ili Korkuteli Kırsal Örneği*. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 15(35), 213-247.

Demir, M.K. (2016). *Problems encountered by school principals: Unchanging facts of changing Turkey*. Taylor & Francis Online, 23, 629- 640.

İbili, H. ve Özbaş, M. (2021). *Devlet okullarında görev yapan okul yöneticilerinin, entelektüel sermaye ve yönetimi hakkındaki görüşleri (Erzincan İli Örneği)*. Journal Of Institute Of Economic Deveelopment And Social Researches, 7(26), 44-65.

İpek, C. (2017). *Emeklilik hayatında uyum sorunu ve emeklilik eğitimi*. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 60-72.

İŞKUR. (t.y.). TYÇP. <https://www.iskur.gov.tr/is-arayan/aktif-igucu-programlari/toplum-yararina-programlar-tycp/>

Kaya, İ. (2008). *Yoksullukla mücadelede eğitimin rolü: şartlı nakit transferi-ŞNT örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Köse, A., Uzun, M. ve Özasan, G. Ö. (2018). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görevli yardımcı hizmetlilerin eğitim öğretim sürecindeki rollerine ilişkin yönetici görüşleri*. Cumhuriyet International Journal of Education, 7(1), 61-83.

Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). *Taşımali eğitim (Bursa İli Örneği)*. İlköğretim Online, 5(2), 16-24.

Milli Eğitim İstatistikleri. (2022). *Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı*. https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=460

Odabaş, H. (2001). *Kurumsal iletişim açısından yazışmalar ve ülkemizde yazışmaların durumu*. 21. Yüzyıla Girenken Enformasyon Olgusu Sempozyumu, T ürk Kütüphaneciler Derneği, Ankara.

Öğülmüş, K. (2012). *Ücretli öğretmenlerin görevlerini yaparken karşılaştıkları sorunlar ve ücretli öğretmenlik uygulamasının okul yöneticilerince değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Patton, M.Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. S.B. Demir (çev.). Ankara: Pegem Yayınları.

Raju, M. V. R., & Rahamtulla, T. K. (2007). *Adjustment problems among school students*. Journal of the Indian academy of applied psychology, 33(1), 73-79.

Saban, A. ve Ersoy, A. (2016). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı Yayınları.

Türkyılmaz, M. İ. (2018). *İlkokul 1.sınıf öğrencilerinin sosyal yeterlik ve hazırbulunmuşluk becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi, Amasya.

Yavuz, Y. ve Çakır, P. (2022). *PISA'da başarılı olan ülkeler ile Türkiye'de okul yöneticilerini seçme, atama ve yetiştirme süreci*. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 53, 427-447.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R.K. (2016). *Qualitative research from start to finish*. NewYork: Guilford Press.

Extended Abstract

The main purpose of this research is to reveal the administrative problems experienced in primary schools on the basis of the opinions of school principals and to develop solution suggestions. In this research, how meanings are constructed for a phenomenon or subject and how primary school principals make sense of the problems are revealed and interpreted with a phenomenological design based on qualitative research model. In the study, a semi-structured interview form prepared by referring to expert opinions and related literature was used as a data collection tool. For the study conducted in Adıyaman province, research application permissions were obtained from the relevant institutions and face-to-face interviews were conducted with 22 primary school principals on a voluntary basis in the 2022-2023 academic year. The data obtained were analysed using content analysis technique and common codes were obtained by creating categories and subcategories for each question with the help of experts. Nvivo programme was used in modelling the data. In line with the findings obtained from the research; it was concluded that the problems experienced in primary schools within the framework of the opinions of primary school principals are problems related to parents, teachers, support staff, branch teachers, education region, legislation and bureaucratic communication, external stakeholders and financial inadequacies. According to the results of the research, problems in legislation and bureaucratic communication; Obscuring the procedure, the correspondence system being slow, correspondence tiring the teachers, official letters not being understood, difficulties in the use of authority, increased use of social media, legislation preventing the creation of resources, difficulties in delivering them to the teacher, and personnel-related problems were identified. The state correspondence system is the most important place for official functioning and record keeping. Written documents are used as the most important means of communication in institutions because they can be stored in printed or digital media, they are considered as written evidence, and the message to be sent does not change during transmission and preserves its meaning (Odabaş, 2001). In our age evolving into digitalization, schools switched to the Document Management System in March 2017, thus saving paper and making correspondence faster than hand delivery. According to Avcı (2019)'s research; Since school administrators and teachers use social media and make it a habit to communicate via Whatsapp, e-mail or other applications, primary school principals stated that their responsibilities increase as the workflow accelerates as a problem.

Suggestions

Recommendations developed in line with the results obtained in this research are presented below.

- What happened in primary schools; In the context of solving problems related to parents' indifference, communication, parent complaints, and lack of school-family cooperation, public service announcements can be prepared by the Ministry of National Education for parents and published on provincial and district national education directorates and school websites.
- New strategies can be developed regarding the employment and appointment of MEB personnel to solve problems such as the lack of permanent support

personnel in primary schools and their inefficiency, low motivation of teachers, short-term turnover of paid teachers, lack of cleaning personnel.

- Problems with students in the research; It manifested itself in the form of absenteeism, inability to socialize, and negative examples from peers. In order to solve such problems, orientation training can be given with support from Guidance Research Centers within the provincial and district education directorates.
- Problems originating from the education region in primary schools; Transportation education, dispersed settlement, lack of communication with parents, rapid increase in the number of students, economic difficulties, student absenteeism, student mobility during harvest time, harmony problem between students, physical inadequacies of the school, traffic safety, failure of students living in rural areas, physical renovations disrupting education. . In this context, it may be recommended to conduct similar research in other provinces in the Southeastern Anatolia region and evaluate the results collectively.
- It is recommended to revise existing strategies or introduce new ones, based on the opinions of school principals, on creating and managing additional financial resources for schools in order to solve the problems related to financial inadequacies in primary schools.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale edebiyat sahasına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile arasında mali çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Ethics Committee Permission

Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human and animal). The article belongs to the field of literature.

Deconfliction Statement

The author of the article declares that there is no conflict of financial interest between him and any institution, organization, person related to this study.

Support and Thanks

Support was not received from any institution or organization in the study.